

Ett entreprenörsansvar för lönefordringar i bygg- och anläggningsbranschen

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om att införa en ny lag om entreprenörsansvar för lönefordringar. Utskottet ställer sig även bakom regeringens förslag till ändringar i lagen om utstationering av arbetstagare och i lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner.

Förslaget innebär att en arbetstagare som inte får lön av sin arbetsgivare för arbete i en bygg- eller anläggningsentreprenad ska kunna få betalt från en annan entreprenör i entreprenadkedjan. Entreprenörsansvaret ska i första hand gälla uppdragsgivaren, dvs. den entreprenör som har anlitat arbetstagarens arbetsgivare som underentreprenör. Om uppdragsgivaren inte betalar eller inte kan nå ska även huvudentreprenören kunna hållas ansvarig för betalning. Den som har betalat i enlighet med entreprenörsansvaret ska i sin tur ha rätt att kräva ersättning av arbetsgivaren. Huvudentreprenören ska ha sådan regressrätt även mot uppdragsgivaren. Enligt förslaget ska det vara möjligt att reglera frågan om entreprenörsansvar i kollektivavtal och att tillämpa ett sådant kollektivavtal i stället för det lagstadgade entreprenörsansvaret.

Den nya lagen och lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2018.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns tre reservationer (M, C, L, KD).

Behandlade förslag

Proposition 2017/18:214 Ett entreprenörsansvar för lönefordringar i bygg- och anläggningsbranschen.

Tre yrkanden i en följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Ett entreprenörsansvar för lönefordringar i bygg- och anläggningsbranschen	5
Entreprenörsansvar i ett led för utstationerade arbetstagare	13
Reservationer	15
1. Avslag på propositionen, punkt 1 (M, C, L, KD)	15
2. Ett entreprenörsansvar för lönefordringar i bygg- och anläggningsbranschen, punkt 2 (M, C, L, KD).....	16
3. Entreprenörsansvar i ett led för utstationerade arbetstagare, punkt 3 (M, C, L, KD).....	17
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	18
Propositionen	18
Följdmotionen	18
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	19

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Avslag på propositionen

Riksdagen avslår motion

2017/18:4134 av Jessica Polfjärd m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 1.

Reservation 1 (M, C, L, KD)

2. Ett entreprenörsansvar för lönefordringar i bygg- och anläggningsbranschen

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om entreprenörsansvar för lönefordringar,
2. lag om ändring i lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare,
3. lag om ändring i lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:214 punkterna 1–3 och avslår motion

2017/18:4134 av Jessica Polfjärd m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 3.

Reservation 2 (M, C, L, KD)

3. Entreprenörsansvar i ett led för utstationerade arbetstagare

Riksdagen avslår motion

2017/18:4134 av Jessica Polfjärd m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 2.

Reservation 3 (M, C, L, KD)

Stockholm den 7 juni 2018

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Jessica Polfjärd

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jessica Polfjärd (M), Annelie Karlsson (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Sven-Olof Sällström (SD), Patrik Björck (S), Marco Venegas (MP), Christian Holm Barenfeld (M), Eva-Lena Jansson (S), Magnus Persson (SD), Said Abdu (L), Ali Esbati (V), Magnus Manhammar (S), Erik Andersson (M), Serkan Köse (S), Eva Lohman (M), Fredrik Christensson (C) och Erik Slottner (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I mars 2012 tillkännagav riksdagen som sin mening att regeringen skulle återkomma till riksdagen med initiativ i syfte att säkerställa ändamålsenliga regler för uppdragsgivares ansvar i utstationeringssituationer (bet. 2011/12:AU9 punkt 8, rskr. 2011/12:176).

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd antog den 15 maj 2014 direktiv 2014/67/EU om tillämpning av direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden (IMI-förordningen), förkortat tillämpningsdirektivet. Tillämpningsdirektivet innehåller bl.a. regler om entreprenörers ansvar för arbetstagares lön i kedjor av underentreprenörer och skulle vara genomfört i medlemsstaterna senast den 18 juni 2016.

Regeringen beslutade den 5 juni 2014 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå hur tillämpningsdirektivet skulle genomföras i svensk rätt (dir. 2014:81). Genom tilläggsdirektiv utvidgades och förlängdes uppdraget (dir. 2014:150). Utredningen om nya utstationeringsregler överlämnade den 31 mars 2015 slutbetänkandet Tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet – Del II (SOU 2015:38). Utredningens förslag omfattar bl.a. frågan om ett entreprenörsansvar enligt tillämpningsdirektivet. Betänkandet har remissbehandlats.

Frågan om entreprenörsansvar har därefter behandlats i ett par departementspromemorior som tagits fram inom Arbetsmarknadsdepartementet. I promemorian Entreprenörsansvar och svenska kollektivavtalsvillkor vid utstationering (Ds 2016:6) gjordes vissa kompletterande överväganden och lämnades delvis avvikande förslag om entreprenörsansvar i utstationerings-situationer jämfört med betänkandet. I promemorian Ett entreprenörsansvar i bygg- och anläggningsbranschen (Ds 2017:30) lämnas ett samlat förslag om ett entreprenörsansvar både för utstationerade arbetstagare och för arbetstagare som är anställda i Sverige. Båda promemoriorna har remissbehandlats.

I den aktuella propositionen 2017/18:214 lämnar regeringen förslag till en ny lag om entreprenörsansvar för lönefordringar och ändringar dels i lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare, dels i lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut och förslagen i motionen finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. Regeringen har bedömt att ändringen i lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner inte krävt granskning av Lagrådet. Övriga lagförslag har däremot granskats av Lagrådet.

Utskottets överväganden

Ett entreprenörsansvar för lönefordringar i bygg- och anläggningsbranschen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår ett motionsyrkande om avslag på propositionen och ett motionsyrkande om att flytta fram tidpunkten för ikraftträdandet.

Jämför reservation 1 (M, C, L, KD) och 2 (M, C, L, KD).

Bakgrund

Riksdagens tillkännagivande

I mars 2012 tillkännagav riksdagen som sin mening att regeringen skulle återkomma till riksdagen med initiativ i syfte att säkerställa ändamålsenliga regler för uppdragsgivares ansvar i utstationeringssituationer (bet. 2011/12:AU9 punkt 8, rskr. 2011/12:176). I betänkandet anförde utskottet bl.a. att det vid långa entreprenadkedjor kan vara svårt att fastställa vem som är att anse som arbetsgivare och vem som därmed är betalningsskyldig för lön och andra förpliktelser enligt anställningsavtalet.

Nationell rätt

Det finns inte något lagreglerat entreprenörsansvar som omfattar samtliga arbetstagare på den svenska arbetsmarknaden eller arbetstagarna inom en viss bransch. Det finns dock lagstiftning som i viss mån kan sägas vara inriktad på att skydda arbetstagare i bl.a. byggbranschen från oseriösa aktörer. Sådan lagstiftning finns bl.a. på skatteområdet, genom bestämmelserna om skatte-reduktion för reparation och underhåll samt om- och tillbyggnad av vissa bostäder, det s.k. ROT-avdraget, omvänd skattskyldighet för mervärdesskatt vid handel med vissa byggtjänster och reglerna om personalliggare i byggbranschen som infördes den 1 januari 2016. I sammanhanget kan även nämnas reglerna på upphandlingsområdet, som gäller fr.o.m. den 1 juni 2017 och innehåller bestämmelser om att vissa upphandlingar ska innehålla särskilda arbetsrättsliga villkor.

Vidare finns det lagregleringar som i viss utsträckning skyddar arbetstagare som inte får ut sin lön. Om en arbetsgivare inte betalar ut lön finns system för indrivning av fordringar och en möjlighet för arbetstagare att få en dom på betalningsskyldighet. En arbetstagare kan också ansöka om att arbetsgivaren ska försättas i konkurs. I en konkurs har arbetstagaren enligt förmånsrättslagen (1970:979) förmånsrätt till betalning av vissa lönekrav framför de flesta övriga

fördringsägarna. En arbetstagare kan även ha rätt till statlig lönegaranti enligt lönegarantilagen (1992:497). I den mån den arbetstagare som går miste om sin lön omfattas av ett kollektivavtal kan den uteblivna betalningen av lön också utgöra ett brott mot kollektivavtalet och ge rätt till allmänt skadestånd enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet.

Kollektivavtal

Bestämmelser om skydd för arbetstagares lön i entreprenadsituationer finns i vissa svenska kollektivavtal, såsom Byggavtalet, Entreprenadmaskinavtalet och Plåt- och ventilationsavtalet. I Byggavtalet mellan Sveriges Byggindustrier och Svenska Byggnadsarbetareförbundet finns det i bilaga D regler om skydd för arbetstagares lön i entreprenadkedjor. Något förenklat innebär avtalslösningen att en arbetstagare som inte får ut lön från en underentreprenör i kedjan ytterst har möjlighet att få ersättning från en fond som inrättats av Sveriges Byggindustrier. Beslut om utbetalning fattas av en särskild nämnd sammansatt av företrädare för parterna i avtalet och en ordförande som parterna gemensamt utser. Om pengar betalas ut ur fonden kan regressrätt göras gällande mot den arbetsgivare som inte har betalat den lön som ersättningen från fonden är avsedd att täcka. Kollektivavtalet innehåller utöver det bl.a. regler som syftar till att säkerställa att det hos huvudentreprenören finns information om vilka underentreprenörer som finns i entreprenadkedjan.

EU-rätten

Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster, förkortat utstationeringsdirektivet, har i svensk rätt huvudsakligen genomförts genom lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare, förkortad utstationeringslagen. Med utstationering avses att en arbetsgivare som är etablerad i ett annat land utstationerar, dvs. tillfälligt sänder, arbetstagare till Sverige i samband med att arbetsgivaren tillhandahåller tjänster över gränserna. Vid utstationering ska vissa skyddsregler och villkor i svensk rätt som räknas upp i utstationeringslagen tillämpas på de utstationerade arbetstagarna.

Den 15 maj 2014 antogs det s.k. tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/67/EU). Tillämpningsdirektivet innehåller bestämmelser som ska stärka medlemsstaternas genomförande av utstationeringsdirektivet, däribland bestämmelser om entreprenörsansvar.

Enligt tillämpningsdirektivet får medlemsstaterna vidta åtgärder för att se till att en entreprenör, till vilken en utstationerande arbetsgivare är en direkt underentreprenör, kan hållas ansvarig för eventuell innestående nettolön motsvarande minimilön, förutsatt att åtgärden är icke-diskriminerande och proportionell (artikel 12.1). För verksamheter som anges i bilagan till utstationeringsdirektivet ska medlemsstaterna fastställa åtgärder som vid kedjor av underentreprenörer säkerställer att utstationerade arbetstagare kan

hålla en entreprenör, till vilken hans eller hennes arbetsgivare är en direkt underentreprenör, ansvarig för sådana rättigheter som anges i artikel 12.1 (artikel 12.2). I bilagan till utstationeringsdirektivet anges byggverksamhet som avser uppförande, istandsättande, underhåll, ombyggnad eller rivning av byggnader. Bilagan innehåller även en exemplifierande uppräkningslista av arbeten som omfattas av definitionen. Vidare ska ansvaret begränsas till sådana rättigheter som arbetstagaren förvärvat under avtalsförhållandet mellan entreprenören och dennes underentreprenörer (artikel 12.3). Medlemsstaterna får, i överensstämmelse med unionsrätten och under vissa förutsättningar, föreskriva striktare ansvarsbestämmelser i nationell rätt och göra ansvaret gällande även för andra sektorer (artikel 12.4). Vidare får medlemsstaterna föreskriva att en entreprenör som vidtagit rimliga kontrollåtgärder enligt nationell rätt inte ska hållas ansvarig (artikel 12.5). Det finns också en möjlighet att i stället för att införa de ansvarsbestämmelser som avses i artikel 12.2 under vissa förutsättningar vidta andra lämpliga åtgärder (artikel 12.6).

Ett annat direktiv av intresse är Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/52/EG av den 18 juni 2009 om minimistandarder för sanktioner och åtgärder mot arbetsgivare för tredjelandsmedborgare som vistas olagligt. Direktivet utgör grunden för en reglering i svensk rätt om att någon annan än arbetsgivaren kan få ansvara för att betala ut intjänad lön i vissa situationer. I lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige finns nämligen en sådan reglering om uppdragsgivares ansvar i entreprenadsituationer.

Utredningar

Frågan om entreprenörsansvar har utretts vid olika tillfällen i Sverige. Förslag om att införa ett entreprenörsansvar på nationellt plan lämnades i betänkandet Tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet – Del II (SOU 2015:38) och i promemorian Entreprenörsansvar och svenska kollektivavtalsvillkor vid utstationering (Ds 2016:6). Båda dessa förslag gäller entreprenörsansvar i bygg- och anläggningsverksamhet och innebär ett solidariskt ansvar i samtliga led mellan arbetsgivaren och den ursprungliga beställaren. De gäller bara för utstationeringssituationer.

Promemorian Ett entreprenörsansvar i bygg- och anläggningsbranschen (Ds 2017:30) innehåller ett samlat förslag om ett entreprenörsansvar både för utstationerade arbetstagare och för arbetstagare som är anställda i Sverige. Som huvudförslag föreslås att ansvaret i första hand ska kunna riktas mot uppdragsgivaren och därefter mot huvudentreprenören, dvs. i likhet med det förslag som regeringen har lagt fram i den aktuella propositionen. I promemorian finns även ett alternativt förslag om att införa ett ansvar endast för uppdragsgivaren, dvs. ett ansvar som gäller endast i ett led.

Propositionen

En ny lag om entreprenörsansvar

Regeringen framhåller i propositionen att de nuvarande bestämmelserna i svensk lagstiftning inte är tillräckliga för att hantera de problem som finns i form av bl.a. osund konkurrens och oseriösa företag i bygg- och anläggningssektorn. Regeringen anser att det fortfarande finns problem på området trots att vissa lagstiftningsåtgärder har vidtagits. Regeringen bedömer att ett entreprenörsansvar vid sidan av andra åtgärder kan vara ett effektivt sätt att motarbeta sådana problem och att förbättra skyddet för arbetstagare i entreprenadkedjor. I propositionen framhålls också att tillämpningsdirektivet ställer krav på att ett entreprenörsansvar eller andra lämpliga åtgärder ska införas inom viss verksamhet. Regeringen noterar att det finns en kollektivavtalslösning i byggbranschen i Sverige som för vissa arbetstagare bör innebära ett reellt löneskydd. Samtidigt noterar regeringen att det inte kan uteslutas att kollektivavtalslösningen i enskilda fall inte är tillämplig.

För att komma till rätta med problemen på området föreslår regeringen att det införs en ny lag om entreprenörsansvar för lönefordringar. Lagen ska gälla både i inhemska situationer och i utstationeringssituationer. Enligt regeringen finns det inte någon befintlig lag där frågan om ett entreprenörsansvar naturligen kan regleras. Av den anledningen menar regeringen att regleringen bör finnas i en ny lag och att utstationeringslagen bör kompletteras med en hänvisning till den nya lagen.

Den nya lagen innehåller bestämmelser om en entreprenörs ansvar för lön till en arbetstagare hos en underentreprenör (1 §). Entreprenörsansvaret ska gälla vid en bygg- och anläggningsverksamhet i Sverige, vid vilken en byggnad eller en anläggning uppförs, sätts i stand, underhålls, byggs om eller rivs (2 §).

När det gäller uteblivna lönebetalningar föreslås att arbetstagarna ska få en möjlighet att först vända sig till den egna arbetsgivarens uppdragsgivare med krav på betalning och därefter till den huvudentreprenör som befinner sig i toppen av entreprenadkedjan (7–9 §§). Arbetstagaren ska enligt förslaget kunna vända sig direkt till uppdragsgivaren om lönen inte har betalats ut och behöver således inte visa att några särskilda åtgärder har vidtagits mot arbetsgivaren. För att huvudentreprenören ska kunna bli ansvarig för betalning av arbetstagarens lönefordran krävs att vissa förutsättningar är uppfyllda, däribland att uppdragsgivaren inte har betalat inom en viss tid eller inte har kunnat nå. I de fall där uppdragsgivaren har underrättats men inte betalat gäller en tidsfrist om sex månader inom vilken arbetstagaren eller dennes arbetstagarorganisation måste underrätta huvudentreprenören om lönefordran. Regeringen noterar att den föreslagna regleringen där huvudentreprenören ytterst ansvarar för att lön betalas ut utgör en mindre avvikelse från tillämpningsdirektivets grundmodell för entreprenörsansvar. Regeringen menar dock att såväl direktivet som EU-rätten i övrigt tillåter en sådan ordning.

I 13 och 14 §§ klargörs vilka lönefordringar som entreprenörsansvaret föreslås omfatta. Ansvariet ska omfatta lönefordringar som har förfallit till betalning och som avser arbetstagarens arbete för arbetsgivarens räkning i entreprenaden. Ansvariet ska inte omfatta lönefordringar som arbetstagaren har fått ersättning för på annat sätt. En uppdragsgivares ansvar omfattar inte lönefordringar som har förfallit till betalning mer än tre månader före det att uppdragsgivaren underrättats om kravet. Även för huvudentreprenörer gäller en begränsning på tre månader kopplad till när och hur kravet har underrättats. Regeringen klargör i propositionen att förslaget innebär att ett strikt entreprenörsansvar införs. Det ska alltså inte vara möjligt för uppdragsgivaren eller huvudentreprenören att undgå ansvar genom att vidta rimliga kontrollåtgärder. Regeringen framhåller också att det är den faktiska lönen som entreprenörsansvaret avser i alla situationer. Ansvariet föreslås alltså inte begränsas till t.ex. minimilön enligt kollektivavtal i vissa situationer.

Regeringens förslag innehåller vidare en bestämmelse om att en uppdragsgivare eller en huvudentreprenör mot en arbetstagares krav på betalning får framställa samma invändningar som arbetsgivaren får göra (15 §). Av 16 § framgår att arbetsgivaren ska ersätta en huvudentreprenör eller en uppdragsgivare som har betalat en lönefordran enligt entreprenörsansvaret. Motsvarande skyldighet ska gälla även för en uppdragsgivare i förhållande till en huvudentreprenör. Ansvariet omfattar även skatt och avgifter till det allmänna.

Regeringen konstaterar att en arbetstagare som har en obetald lönefordran i entreprenadsituationer kan ha ett behov av att få information om och av arbetsgivaren, uppdragsgivaren och huvudentreprenören för att kunna styrka sitt krav och veta vart kravet ska riktas. Därför finns en bestämmelse om att de olika aktörerna är skyldiga att på begäran av arbetstagaren eller dennes arbetstagarorganisation lämna viss närmare angiven information om de övriga aktörerna (18 §). Tidsfristen för att uppfylla en sådan begäran föreslås vara fem helgfria vardagar.

I propositionen förs ett grundligt resonemang om frågan om det ska vara möjligt att avvika från bestämmelserna i lagen genom reglering i avtal. Av 4 § framgår att utgångspunkten är att bestämmelserna om entreprenörsansvar ska vara tvingande till arbetstagarens fördel och avtal alltså vara ogiltiga i den mån de inskränker arbetstagarnas rättigheter enligt lagen. Möjlighet till avsteg från detta finns dock genom bestämmelsen i 5 §. Där föreslås en möjlighet att under vissa förutsättningar reglera frågan om entreprenörsansvar i kollektivavtal som slutits eller godkänts av en central arbetstagarorganisation och att tillämpa ett sådant avtal i stället för det lagstadgade entreprenörsansvaret. Dessutom föreslår regeringen att en särskild bestämmelse införs som innebär en möjlighet att genom bl.a. avtal eller praxis avvika från bestämmelserna i lagen om invändningar, regress och huvudentreprenörens skyldighet att meddela uppdragsgivaren (6 §).

Ändring i utstationeringslagen

För att säkerställa att bestämmelserna om ett entreprenörsansvar är tillämpliga i olika utstationeringssituationer föreslår regeringen att det införs en bestämmelse i utstationeringslagen som anger att den nya lagen om entreprenörsansvar för lönefordringar ska tillämpas vid utstationering.

Ändring i lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner

Regeringen föreslår att definitionen av företag i lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner ändras så att hänvisningen till Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/56/EG av den 26 oktober 2005 ersätts med en hänvisning till motsvarande definition i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1132 av den 14 juni 2017.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Den nya lagen och ändringarna i utstationeringslagen och i lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner föreslås träda i kraft den 1 augusti 2018. Lagen om entreprenörsansvar för lönefordringar ska inte tillämpas på fordringar till följd av entreprenadavtal som den ursprungliga beställaren av entreprenaden har ingått före ikraftträdandet.

Riksdagens tillkännagivande

Regeringen uppger att den anser att riksdagens tillkännagivande om uppdragsgivares ansvar i utstationeringssituationer (bet. 2011/12:AU9 punkt 8, rskr. 2011/12:176) genom förslagen i propositionen är slutbehandlat.

Motionen

I motion 2017/18:4134 av Jessica Polfjärd m.fl. yrkar Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna att riksdagen ska avslå propositionen (yrkande 1). Partierna delar visserligen regeringens analys att det finns problem med osund konkurrens inom byggsektorn men ser flera problem med det förslag som regeringen har lagt fram. Ett entreprenörsansvar som bl.a. omfattar flera led, samtliga arbetstagare i byggsektorn och gäller hela lönefordran är enligt partierna en kraftig överimplementering av tillämpningsdirektivet som riskerar att föra med sig negativa konsekvenser för företagen. Enligt partierna skapar förslaget inte incitament för företag att göra rätt för sig utan leder i stället till att oseriösa företag gynnas framför seriösa företag. Vidare menar partierna att förslaget är ett ingrepp i autonomin för parterna på den svenska arbetsmarknaden genom att befintliga kollektivavtal med liknande skydd riskerar att göras ogiltiga.

Partierna menar vidare att ett ikraftträdande den 1 augusti 2018 ligger för nära i tiden. Valet av tidpunkt innebär att branschen inte får tillräcklig tid för omställning, t.ex. för att kunna ändra i de standardavtal som finns på området

eller genomföra ändringar i kollektivavtal. Om partiernas yrkande om avslag inte vinner bifall vill partierna därför att riksdagen beslutar om att den nya lagen och lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2019 (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att utgångspunkten måste vara att ordning och reda ska råda för alla som är verksamma på den svenska arbetsmarknaden. Bygg- och anläggningsbranschen är ett område där ordning och reda i dag inte råder i önskad utsträckning. Det är en del av arbetsmarknaden där det finns uppenbara problem med osund konkurrens. Oseriösa företag verkar utan att regelverket alltid kan fänga upp den oreda dessa företag är ansvariga för. Detta för med sig negativa konsekvenser såväl för enskilda arbetstagare och företag som för samhället i stort.

Utskottet anser att seriösa företag inte ska kunna konkurreras ut av företag som bryter mot lagar och regler. Som regeringen påpekar i propositionen innebär förekomsten av oseriösa företag ökade risker för enskilda arbetstagare och för att deras rättigheter inte tillgodoses av arbetsgivarna. Det är därför nödvändigt med nya insatser för att komma åt de oseriösa företagen och motverka de negativa konsekvenser som dessa företags agerande för med sig.

Utskottet konstaterar att tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet ställer vissa krav på att ett entreprenörsansvar eller andra lämpliga åtgärder ska införas när det gäller viss byggverksamhet i utstationeringssituationer. Som regeringen noterar finns det visserligen en kollektivavtalslösning som täcker stora delar av branschen i Sverige och som bör innebära ett reellt skydd för arbetstagare som går miste om lön för arbete för en underentreprenörs räkning. Det kan dock inte uteslutas att kollektivavtalslösningen i enskilda fall inte är tillämplig. Till saken hör även att kollektivavtal har en viss giltighetstid och kan förhandlas om i olika delar i samband med att avtalet löper ut eller sägs upp. Utskottet delar regeringens bedömning att det genom lagstiftning bör säkerställas att utstationerade arbetstagare ges det skydd som ska gälla enligt tillämpningsdirektivet. I sammanhanget finns också skäl att framhålla att utskottet redan för sex år sedan riktade ett tillkännagivande till regeringen om vikten av ändamålsenliga regler för uppdragsgivares ansvar i utstationeringssituationer.

Utskottet noterar vidare att regeringen framhåller att behovet av ett entreprenörsansvar är lika stort i utstationeringssituationer som i inhemska situationer. Syftena med ett entreprenörsansvar, främst att motverka osund konkurrens och att skydda arbetstagarnas rättigheter, är enligt regeringen lika viktiga oavsett förekomsten av gränsöverskridande inslag i en entreprenadkedja. En avgränsning till utstationeringssituationer skulle också kunna leda till vissa tillämpningsproblem och till att frågor om diskriminering enligt EUrätten skulle kunna aktualiseras. I sammanhanget finns också skäl att framhålla att liknande bestämmelser om entreprenörsansvar i Tyskland och i Norge omfattar både inhemska situationer och utstationeringssituationer. Utskottet

delar regeringens bedömning att det är både lämpligt och förenligt med EU-rätten att införa ett entreprenörsansvar som gäller för både inhemska situationer och utstationeringssituationer. Vidare anser utskottet att den föreslagna ordningen med att införa en ny lag om entreprenörsansvar är lämplig eftersom det inte finns någon befintlig lag där frågan naturligen kan regleras.

Som regeringen framhåller bör det eftersträvas en modell som både innebär en starkt möjlighet för enskilda arbetstagare att få ut sin lön och som samtidigt i sig har en särskild preventiv effekt och som kan leda till en självsanering i de branscher som berörs. Den modell som regeringen har föreslagit, och som tar sin utgångspunkt i artikel 12.1 och 12.2 i tillämpningsdirektivet, bör kunna uppfylla dessa viktiga syften. En lagstiftning som utgår från den modell som uttryckligen anges i artikel 12 i tillämpningsdirektivet är lämplig även av det skälet att en sådan ordning på bästa sätt bör garantera ett korrekt genomförande av direktivet.

I motion 2017/18:4134 avfärdar Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna regeringens förslag (yrkande 1). Enligt partierna är förslaget problematiskt i flera avseenden. Utskottet delar inte den uppfattning som kommer till uttryck i följdmotionen. Det är visserligen positivt att även Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna ser att det finns problem med oseriösa aktörer på delar av den svenska arbetsmarknaden. Det är dock oroväckande att partierna inte är villiga att ställa sig bakom insatser som är nödvändiga för att komma till rätta med problemen. En sådan insats är att införa ett entreprenörsansvar för lönefordringar i bygg- och anläggningsbranschen.

Utskottet anser att det är centralt att skapa strukturer som gynnar seriösa företag framför oseriösa företag och som motar bort osund konkurrens från den svenska arbetsmarknaden. Till skillnad från Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna anser utskottet att ett entreprenörsansvar av det slag som regeringen har föreslagit kan komma att utgöra en viktig pusselbit i skapandet av en mer rättvis arbetsmarknad där osund konkurrens motverkas genom olika insatser. Det är välkommet att regeringen på detta vis uppmärksammar de problem som finns inom de berörda delarna av arbetsmarknaden och visar handlingskraft för att möta problemen.

I likhet med regeringen anser utskottet att det är centralt för parternas autonomi och den svenska arbetsmarknadsmodellen att parterna har en långtgående möjlighet att reglera förhållanden i kollektivavtal. Den nya lagstiftning som föreslås gör det också möjligt för parterna att reglera frågan om entreprenörsansvar i kollektivavtal. Hur kollektivavtal som slutits före ikraftträdandet av den nya lagstiftningen påverkas av de nya reglerna är som regeringen konstaterar en fråga för parterna och ytterst Arbetsdomstolen att avgöra. Det innebär inte, som tycks göras gällande i följdmotionen, att regeringens förslag är ett avgörande ingrepp i parternas autonomi på den svenska arbetsmarknaden.

Vidare anser utskottet att det är av högsta vikt att motverka att arbetstagare oavsett bakgrund blir utnyttjade på den svenska arbetsmarknaden. Det är

därför viktigt att särskilt betona den roll som regeringens förslag kan komma att spela för den enskilda arbetstagaren och hans eller hennes möjligheter att ta till vara sin rätt. För den enskilda arbetstagaren är möjligheten att få ut sin lön av stor betydelse. Utskottet anser att en ordning där i sista hand huvudentreprenören ansvarar för arbetstagarens lön för arbete i en entreprenad innebär ett både starkt och väl avvägt skydd för den enskilda arbetstagaren. Utskottets uppfattning är att detta skydd väl kompletterar de regleringar som redan finns för att komma åt obetalda lönefordringar.

När det gäller frågan om när den nya lagen och lagändringarna ska träda i kraft vill Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna i motion 2017/18:4134 att det ska ske först den 1 januari 2019 (yrkande 3). Regeringen framhåller i propositionen att förslagen bör träda i kraft så snart som möjligt. Regeringen gör bedömningen att förslagen bör kunna träda i kraft den 1 augusti 2018. Utskottet ser inte skäl att göra någon annan bedömning än regeringen i denna fråga.

Utskottet anser således att det sammantaget finns goda skäl för att ställa sig bakom regeringens förslag. Utskottet tillstyrker därför regeringens lagförslag och avstyrker motionsyrkandena.

Entreprenörsansvar i ett led för utstationerade arbetstagare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att regeringen ska återkomma med förslag om ett entreprenörsansvar i ett led för utstationerade arbetstagare.

Jämför reservation 3 (M, C, L, KD).

Motionen

I motion 2017/18:4134 av Jessica Polfjärd m.fl. framhåller Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna att det finns skäl för att undersöka alternativa och mindre ingripande lösningar. Partierna vill att regeringen återkommer till riksdagen med ett förslag om ett entreprenörsansvar i ett led för utstationerade arbetstagare (yrkande 2). Förslaget bör enligt partierna bl.a. innehålla bestämmelser om att en uppdragsgivare som vidtar rimliga kontrollåtgärder inte ska kunna hållas ansvarig och att arbetstagaren först måste vända sig till arbetsgivaren.

Utskottets ställningstagande

Som har framgått ovan anser Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna att regeringens förslag innebär en överimplementering av tillämpningsdirektivet och att förslaget därför inte bör antas av riksdagen.

Partierna vill i stället att riksdagen ska rikta ett tillkännagivande till regeringen om att återkomma med ett nytt förslag på området.

Utskottet har i det föregående ställt sig bakom regeringens förslag till ett entreprenörsansvar för lönefordringar i bygg- och anläggningsbranschen. Det finns därför inte någon anledning för utskottet att ställa sig bakom ett yrkande om ett tillkännagivande på samma område. Yrkandet avstyrks därför.

Reservationer

1. Avslag på propositionen, punkt 1 (M, C, L, KD)

av Jessica Polfjärd (M), Christian Holm Barenfeld (M), Said Abdu (L), Erik Andersson (M), Eva Lohman (M), Fredrik Christensson (C) och Erik Slottnér (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:4134 av Jessica Polfjärd m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi håller visserligen med både regeringen och utskottet om att det finns problem med osund konkurrens inom byggsektorn. Seriösa företag ska inte kunna konkurreras ut av företag som bryter mot lagar och regler. Med bl.a. just detta som utgångspunkt genomförde alliansregeringen reformer såsom att införa ett ROT-avdrag, omvänd skattskyldighet för mervärdesskatt och regler om personalliggare i byggbranschen. När nya åtgärder införs är det viktigt att dessa svarar mot ett verkligt behov, i synnerhet om åtgärderna också riskerar att medföra negativa konsekvenser för delar av arbetsmarknaden.

Som skäl för att införa det långtgående entreprenörsansvar som regeringen har föreslagit framhåller utskottet särskilt behovet av att skapa möjligheter för den enskilda arbetstagaren att få ut sin lön. Det är dock enligt vår mening högst oklart om obetalda lönefordringar av det aktuella slaget alls utgör ett problem på den svenska arbetsmarknaden och om det således finns något verkligt behov av ett nytt regelverk. Såväl regeringen som flera remissinstanser har också pekat på denna osäkerhetsfaktor.

Vi vill i sammanhanget också framhålla att det redan i dag finns flera olika verktyg att tillgå för att komma åt obetalda lönefordringar, såsom system för indrivning och möjlighet att få en dom på betalningsskyldighet. En arbetstagare har också möjligheten att ansöka om att arbetsgivaren ska försättas i konkurs, med viss förmånsrätt och möjlighet till statlig lönegaranti som följd. Därutöver finns det särskilda regleringar i kollektivavtal som hanterar frågan. Vi anser att behovet av ett nytt regelverk redan med dessa utgångspunkter starkt kan ifrågasättas.

Det är dock inte bara det oklara behovet som gör att det går att starkt ifrågasätta värdet av ett entreprenörsansvar av det slag som regeringen har föreslagit. Ett genomförande av förslaget skulle nämligen föra med sig

negativa effekter för många företag på den svenska arbetsmarknaden. Särskilt kännbart skulle det vara för mindre och nya företag, eftersom uppdragsgivare skulle välja bort företag som de inte känner till för att undvika risker. Även specialiserade företag skulle få det svårare. Regeringens förslag skulle också kunna innebära att betalningar till underentreprenörer fördröjs med risk för likviditetsproblem hos underentreprenörerna i förlängningen.

Vi är väl medvetna om att tillämpningsdirektivet ställer krav på medlemsstaterna att införa ett entreprenörsansvar i ett led i byggsektorn för utstationerade arbetstagares minimilön eller att vidta andra lämpliga åtgärder. Regeringens förslag går dock klart längre än vad direktivet kräver genom att omfatta flera led, samtliga arbetstagare i byggsektorn och hela lönefordran. Även i andra delar går regeringens förslag oproportionerligt långt, såsom i fråga om att rimliga kontrollåtgärder av en entreprenör inte spelar någon roll och att ansvaret är både primärt och strikt. Vi delar inte utskottets uppfattning att det är fråga om ett väl avvägt förslag utan anser att förslaget innebär en kraftig överimplementering av direktivet.

Ytterligare en problematisk aspekt med förslaget är att det riskerar att göra befintliga kollektivavtal ogiltiga. Enligt Svenskt Näringsliv och Sveriges Byggindustrier går lagförslaget långt utöver det skydd som parterna i byggavtalet har enats om. Eftersom den nya lagen endast är semidispositiv om kollektivavtalet innebär ett skydd för arbetstagaren som är likvärdigt med skyddet i lagen riskerar de befintliga kollektivavtalen att bli obsoleta. Vi menar att det är ett ingrepp i parternas autonomi och den svenska modellen. En rimlig ordning vore i stället att tydligt slå fast att kollektivavtal som ger ett skydd i nivå med vad tillämpningsdirektivet föreskriver ska fortsätta att gälla.

Sammanfattningsvis anser vi att det finns flera problem med förslaget. Vi avstyrker därför regeringens förslag.

2. Ett entreprenörsansvar för lönefordringar i bygg- och anläggningsbranschen, punkt 2 (M, C, L, KD)

av Jessica Polfjärd (M), Christian Holm Barenfeld (M), Said Abdu (L), Erik Andersson (M), Eva Lohman (M), Fredrik Christensson (C) och Erik Slottner (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om entreprenörsansvar för lönefordringar,
 2. lag om ändring i lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare,
 3. lag om ändring i lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner,
- med den ändringen att lagarna ska träda i kraft den 1 januari 2019.
- Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:4134 av Jessica Polfjärd m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 3 och bifaller delvis proposition 2017/18:214 punkterna 1–3.

Ställningstagande

Vi anser att ikraftträdandet av den nya lagen om entreprenörsansvar för lönefordringar och lagändringarna ligger alltför nära i tiden. Ett ikraftträdande redan den 1 augusti 2018 skulle inte ge branschen nödvändig tid för omställning. Det skulle bl.a. inte finnas tillräckligt med tid för att ändra i de standardavtal som finns på området eller vid behov genomföra ändringar i kollektivavtal. Vi föreslår därför att ikraftträdandet flyttas fram till den 1 januari 2019.

Vi anser således att regeringens förslag bör antas med den ändringen att lagarna ska träda i kraft den 1 januari 2019.

3. Entreprenörsansvar i ett led för utstationerade arbetstagare, punkt 3 (M, C, L, KD)

av Jessica Polfjärd (M), Christian Holm Barenfeld (M), Said Abdu (L), Erik Andersson (M), Eva Lohman (M), Fredrik Christensson (C) och Erik Slottnér (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:4134 av Jessica Polfjärd m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör återkomma med ett förslag som innebär att Sverige genomför tillämpningsdirektivet utan överimplementering. Förslaget ska vara inriktat på ett entreprenörsansvar i ett led för utstationerade arbetstagare där en uppdragsgivare som vidtar rimliga kontrollåtgärder inte ska kunna hållas ansvarig. Dessutom bör arbetstagaren ha vänt sig till sin arbetsgivare för att försöka få ut lönen innan entreprenörsansvaret kan inträda. Vidare måste regeringen säkerställa att kollektivavtalslösningar som redan finns för att skydda arbetstagare i en situation när lön inte betalas ut ska fortsätta att gälla samtidigt som direktivets skyddsnivå upprätthålls.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2017/18:214 Ett entreprenörsansvar för lönefordringar i bygg- och anläggningsbranschen:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om entreprenörsansvar för lönefordringar.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner.

Följdmotionen

2017/18:4134 av Jessica Polfjärd m.fl. (M, C, L, KD):

1. Riksdagen avslår proposition 2017/18:214 Ett entreprenörsansvar för lönefordringar i bygg- och anläggningsbranschen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag om ett entreprenörsansvar i ett led för utstationerade arbetstagare i enlighet med vad som utvecklas i motionen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen beslutar att den nya lagen och lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2019.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om entreprenörsansvar för lönefordringar

Härigenom föreskrivs följande.

Tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om en entreprenörs ansvar för lön till en arbetstagare hos en underentreprenör.

2 § Ansvar enligt denna lag gäller vid en bygg- och anläggningsverksamhet i Sverige, vid vilken en byggnad eller en anläggning uppförs, sätts i stand, underhålls, byggs om eller rivs.

Definitioner

3 § I denna lag avses med

1. *huvudentreprenör*: den entreprenör som enligt ett avtal med den ursprungliga beställaren av entreprenaden ansvarar för att det arbete som omfattas av avtalet blir utfört, om inte entreprenören i stället är att anse som uppdragsgivare,

2. *uppdragsgivare*: den entreprenör som har anlitat arbetsgivaren, där arbetstagaren vars lönefordran ansvaret gäller är eller har varit anställd, som underentreprenör för att utföra arbete som omfattas av avtalet mellan huvudentreprenören och den ursprungliga beställaren, och

3. *entreprenaden*: det arbete som omfattas av avtalet mellan huvudentreprenören och den ursprungliga beställaren.

Möjlighet till reglering i avtal

4 § Ett avtal är ogiltigt i den utsträckning det inskränker arbetstagarens rättigheter enligt denna lag, om inte annat följer av 5 §.

5 § Lagens bestämmelser gäller inte för en uppdragsgivare eller en huvudentreprenör om uppdragsgivaren är bunden av ett kollektivavtal som

1. har slutits eller godkänts av en central arbetstagarorganisation,

2. reglerar ansvaret för arbetstagarers lönefordringar i entreprenadkedjor,

3. innebär ett skydd som för arbetstagaren i det enskilda fallet är likvärdigt med skyddet enligt lagen, och

4. är förenligt med Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/67/EU av den 15 maj 2014 om tillämpning av direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden (IMI-förordningen), i den ursprungliga lydelsen.

Lagens bestämmelser gäller inte heller för en huvudentreprenör som är bunden av ett sådant kollektivavtal.

6 § Bestämmelserna om invändningar, regress och huvudentreprenörens skyldighet att meddela uppdragsgivaren i 15–17 §§ gäller inte om något annat följer av avtal, av praxis som har utbildats mellan parterna eller av handelsbruk eller någon annan sedvänja som måste anses bindande för parterna.

Uppdragsgivarens ansvar

7 § En uppdragsgivare, som har underrättats om att den som är eller har varit anlitad för att genomföra ett entreprenadavtal inte har betalat lön till en arbetstagare, ansvarar för lönefordran under de förutsättningar som anges i 10, 11, 13 och 14 §§.

Huvudentreprenörens ansvar

8 § Huvudentreprenören ansvarar för betalning av lönefordran under de förutsättningar som anges i 9–14 §§, om

1. uppdragsgivaren inte betalar inom fjorton helgfria vardagar från det att uppdragsgivaren har fått en underrättelse om lönefordran i enlighet med 11 §, eller

2. uppdragsgivaren inte kan nås för en underrättelse, trots att arbetstagaren, eller en arbetstagarorganisation som arbetstagaren är medlem i, har begärt information av huvudentreprenören om uppdragsgivaren enligt 18 §.

9 § För att huvudentreprenören ska bli ansvarig enligt 8 § 1 krävs att arbetstagaren, eller en arbetstagarorganisation som arbetstagaren är medlem i, underrättar huvudentreprenören i enlighet med 11 och 12 §§ om lönefordran inom sex månader från det att uppdragsgivaren underrättades.

När betalningsansvar inträder

10 § Betalningsansvar inträder sju helgfria vardagar efter det att den som ansvaret avser har fått en underrättelse i enlighet med 11 och 12 §§ om lönefordran från arbetstagaren eller från en arbetstagarorganisation som arbetstagaren är medlem i.

Underrättelsens form och innehåll

11 § En underrättelse om en lönefordran ska vara skriftlig och innehålla följande uppgifter:

1. arbetstagarens namn,
2. den obetalda lönefordrans storlek,
3. respektive lönebelopps förfallodag,
4. det arbete och den tidsperiod som lönefordran avser,
5. när krav på betalning har framställts mot arbetsgivaren eller varför detta inte har skett,
6. hur betalningen kan göras, och

7. arbetsgivaren och, om uppgifterna är tillgängliga, dennes namn och kontaktuppgifter.

12 § Av en underrättelse till huvudentreprenören ska dessutom följande framgå:

1. att uppdragsgivaren har underrättats om lönefordran, eller varför detta inte har skett, och
2. uppdragsgivarens namn och kontaktuppgifter, om uppgifterna är tillgängliga.

Vilka lönefordringar ansvaret omfattar

13 § Ansvaret omfattar lönefordringar som har förfallit till betalning och som avser arbetstagarens arbete för arbetsgivarens räkning i entreprenaden.

Ansvaret gäller inte lönefordringar som arbetstagaren har fått ersättning för på annat sätt.

14 § En uppdragsgivares ansvar omfattar inte lönefordringar som har förfallit till betalning mer än tre månader före det att uppdragsgivaren fick en underrättelse enligt 11 §.

En huvudentreprenörs ansvar omfattar inte lönefordringar som har förfallit till betalning mer än tre månader före det att uppdragsgivaren underrättades i fall enligt 8 § 1 eller före det att huvudentreprenören underrättades i fall enligt 8 § 2.

Invändningar

15 § En uppdragsgivare eller en huvudentreprenör får mot en arbetstagers krav på betalning enligt denna lag framställa samma invändningar som arbetsgivaren får göra.

Regress

16 § Arbetsgivaren ska ersätta en huvudentreprenör eller en uppdragsgivare som har betalat en lönefordran enligt denna lag. Motsvarande skyldighet gäller även för en uppdragsgivare i förhållande till en huvudentreprenör.

Arbetsgivarens eller uppdragsgivarens ansvar enligt första stycket omfattar även skatt och avgifter till det allmänna.

Huvudentreprenörens skyldighet att meddela uppdragsgivaren

17 § En huvudentreprenör som har underrättats om en lönefordran efter det att uppdragsgivaren inte har betalat enligt 8 § 1 ska inom sju helgfria vardagar från det att huvudentreprenören fick underrättelsen överlämna eller sända ett meddelande till uppdragsgivaren om detta på ett ändamålsenligt sätt.

En huvudentreprenör som inte gör detta har inte någon regressrätt mot uppdragsgivaren.

Arbetsstagarens rätt till information

18 § En arbetsgivare, en uppdragsgivare och en huvudentreprenör är skyldig att på begäran antingen av en arbetstagare som inte har fått lön enligt en lönefordran som har förfallit till betalning eller av en arbetstagarorganisation som arbetstagaren är medlem i överlämna eller sända följande information om övriga aktörer som omfattas av informationsskyldigheten:

1. namn,
2. kontaktuppgifter, och
3. organisationsnummer, personnummer, samordningsnummer eller motsvarande registreringsnummer, om ett sådant nummer finns.

Den informationsskyldige ska överlämna eller sända informationen på ett ändamålsenligt sätt till den som har begärt den senast fem helgfria vardagar från det att denne har fått en skriftlig begäran om information.

Skadestånd

19 § En arbetsgivare, en uppdragsgivare och en huvudentreprenör som bryter mot 18 § ska betala skadestånd till arbetstagaren för den förlust som uppkommer och för den kränkning som lagbrottet innebär.

Om det är skäligt får skadeståndet sättas ned eller helt falla bort.

Rättegång

20 § Mål mellan en arbetstagare på den ena sidan och en arbetsgivare, en uppdragsgivare eller en huvudentreprenör på den andra sidan om tillämpningen av denna lag ska handläggas enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister.

I sådana mål ska uppdragsgivaren och huvudentreprenören anses som arbetsgivare. Arbetstagaren ska anses som arbetstagare hos uppdragsgivaren eller huvudentreprenören. Detta gäller också när reglerna om tvisteförhandling i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet tillämpas.

Ett mål som avses i första stycket får tas upp av svensk domstol även när det rör en utstationerad arbetstagarers krav. En utstationerad arbetstagarers talan vid tingsrätt får föras vid tingsrätten i ort där arbetstagaren är eller har varit utstationerad.

21 § I mål som avses i 20 § första stycket tillämpas 64 § första stycket, 65 och 66 §§ lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet när det gäller den tid inom vilken förhandling ska begäras eller talan väckas. Om någon förhandling inte begärs eller talan inte väcks inom den föreskrivna tiden, är rätten till förhandling respektive talan förlorad.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2018.

2. Bestämmelserna i denna lag tillämpas inte på fordringar till följd av entreprenadavtal som den ursprungliga beställaren av entreprenaden har ingått före ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare

Härigenom föreskrivs¹ att det i lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare ska införas en ny paragraf, 7 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 a §

Vid utstationering tillämpas också lagen (2018:000) om entreprenörsansvar för lönefordringar.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2018.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/67/EU av den 15 maj 2014 om tillämpning av direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden (IMI-förordningen), i den ursprungliga lydelsen.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

I denna lag avses med

– *fusion*: en sammanslagning av två eller flera företag som innebär att ett företag övertar ett eller flera andra företags tillgångar och skulder och att det eller de sistnämnda företagen upplöses utan likvidation,

– *företag*: ett sådant företag som avses i artikel 2.1 i Europa-parlamentets och rådets direktiv 2005/56/EG av den 26 oktober 2005 om gränsöverskridande fusioner av bolag med begränsat ansvar,

– *företag*: ett sådant företag som avses i artikel 119.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1132 av den 14 juni 2017 om vissa aspekter av bolagsrätt, i den ursprungliga lydelsen,

– *gränsöverskridande fusion*: en fusion mellan företag i olika stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES),

– *EES-stater*: staterna i Europeiska unionen samt de övriga stater som omfattas av EES-avtalet,

– *övertagande företag*: det företag som blir resultatet av en fusion,

– *deltagande företag*: de företag som direkt deltar i en fusion,

– *dotterföretag*: ett företag som ett annat företag utövar ett bestämmande inflytande över i enlighet med 13–16 §§ lagen (2011:427) om europeiska företagsråd,

– *berörda dotterföretag eller berörda filialer*: dotterföretag eller filialer till ett deltagande företag som föreslås bli dotterföretag eller filialer till ett övertagande företag, och

– *medverkan*: det arbetstagarinflytande som utövas genom rätten att

a) välja eller på annat sätt utse några av ledamöterna i ett företags styrelse, annat förvaltningsorgan eller tillsynsorgan, eller

b) föreslå eller avvisa några eller alla ledamöter i ett företags styrelse, annat förvaltningsorgan eller tillsynsorgan.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2018.